

KAPITULLI 3 BIOLOGJI

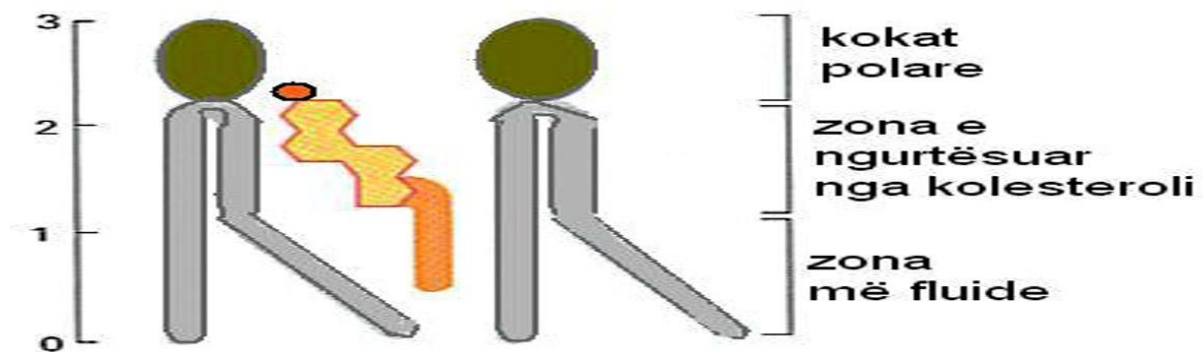
SI ESHTË POZICIONUAR KOLESTEROLI NE MEMBRANE DHE CILI ESHTË FUNKSIONI I TIJ :

POZICIONI :

= Kolesterolin ne membrane vendoset midis dy fosfolipideve si eshte treguar ne figure.

ROLI :

- = inhibon tranzicionin fazor te induktuar nga temperatura
- = parandalon uljen drastike te fluiditetit gjate uljes se temperatures
- = pengon bashkimin e zinxhireve karbohidrate, kristalizimin
- = zvogelon shpejtesine e difuzionit lateral te acideve yndyrore
- = rrit shkallen e rregullsise se strukturave membranore
- = ul pershkueshmerine e membranes per jone e molekula te ndryshme.

LIPOSOMET

- = vezikula lipidesh
- = kompartimente ujore te rrethuar nga shtrese e dyfishte lipidike

PERDOREN PER:

- = studimin e vetive te membranes
- = shperndan barna apo ADN te pacientet

SI FORMOHEN ?

- = miksim i solucionit lipidik. (fosfatidilkolina) ne solucion ujqor duke i dhene nje energji zanore , keto krijojne vale . Valet (Energjia tyre) shperndan lipidet duke i organizuar ne bishtresen lipidike
- = inserohen proteinat per studimin e tyre

PYETJE PROVIM MBI TUMORET :

SI REALIZOHET TERAPIA TUMORIALE NPM LIPOSOMEVE ?

Liposomeve u inserohet doxorubicin dhe nepermjet rrjedhes se gjakut liposomet shkojne drjt mases tumoriale . Aty derdhen lenden kimike dhe npm endocitozes ato futen brenda qelizave tumoriale dhe duke i shkaterruar ato

Natyra e shtrese lipidike ndryshon nga :

- =Tipi i lipideve
- =Tipit te acideve yndyrore
- =Natyres se grupeve polare

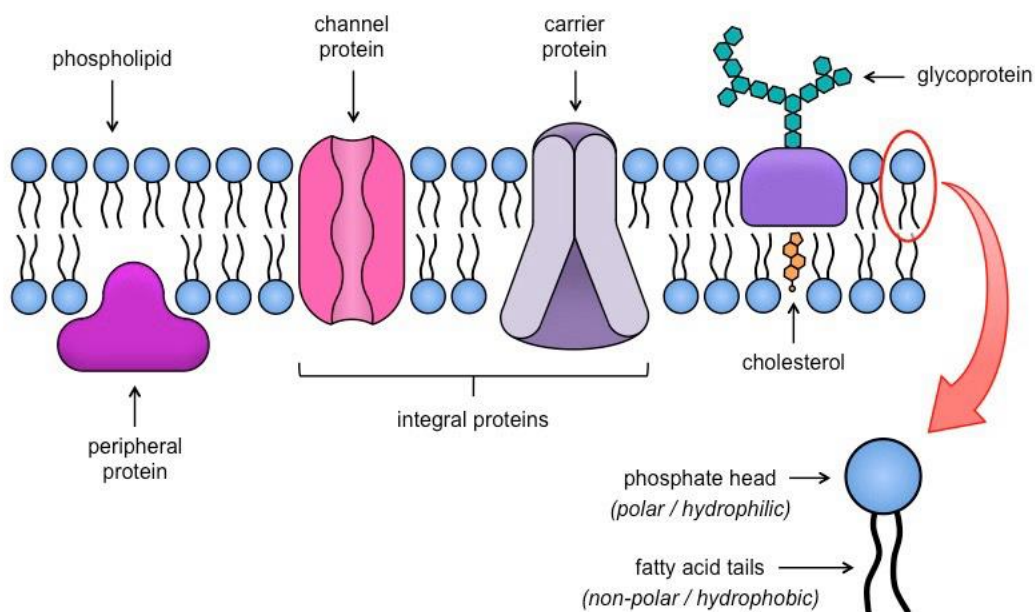
Karakteristike e shtreses lipidike eshte :

Fleksibiliteti -> ndryshon forme kur eshte e nevojshme

Veteorganizimin -> ndodh ne kushte laboratorike ne epruvete , realizohet nga lipozomet , jane vezikula sferike te cilat formohen kur nje solucion lipidik si fosfatidilkolina zhytet ne nje solucion uxor dhe ushtrihet ne te energji zanore . Formohen vale dhe energji tyre bejne qe keto lipide te agregohen ne bishtresen lipidike .

= Ne lipozome insertohen proteina membranore ose fraksione ADN apo preparate farmaceutike . Keto te fundit insertohen ne paretet e lipozomeve ose perqendrohen ne lumenin e saj . Pareti lipozomes ka proteina specifike qe te njihen me qelizen shenje ne menyre qe te inserohet fragmenti ADN se apo preparateve . Lipozomet shkaterrroreshin shume shpejt nga fagocitet por ato jane modifikuar pasi jane mbuluar me nje polimer sintetik per mos tu shkaterruar nga fagocitet

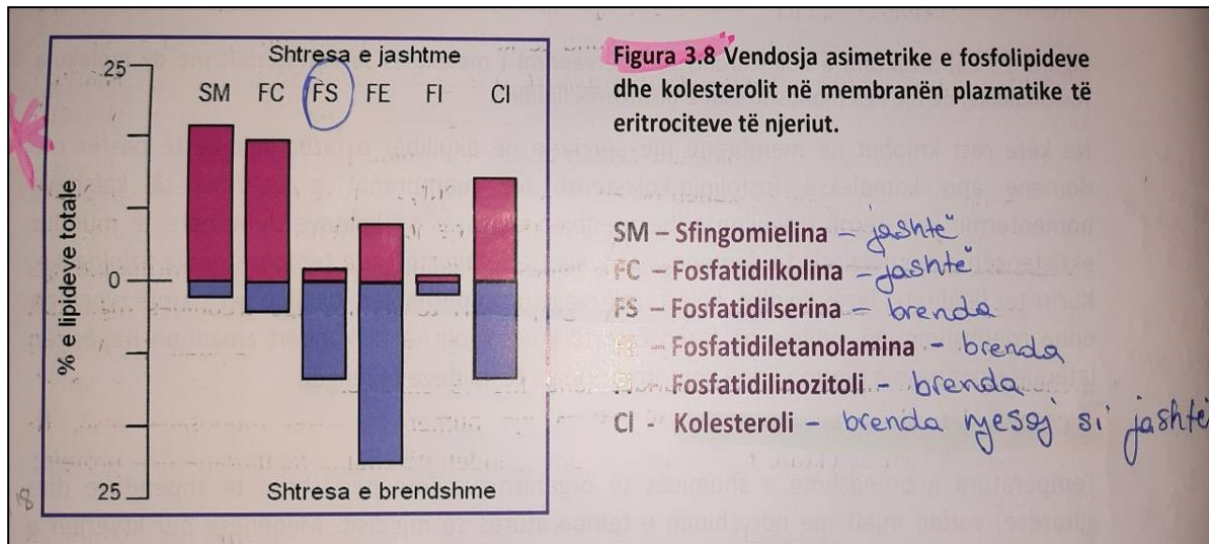
MOZAIKU FLUID

SHPJEGO KONSISTENCEN E ASIMETRISE LIPIDIKE

= Ne shpërndarjen asimetrike të fosfolipideve . Eshtë e njohur tashme që në monoshtrën e jashtme predominojnë sfingomielina dhe fosfatidilkolina ndërsa në atë të brendshme fosfatidiletanolamina dhe fosfatidilserina .

= Në sipërfaqen e jashtme të membranës plazmatike ka zinxhir oligosaharide që realizojnë lidhje me proteina dhe fosfolipide duke formuar glikoproteinat dhe glikolipidet . Për gjatë sipërfaqes së brendshme të membranës plazmatike afrohen mikrofilat dhe mikrogjytha të cilat me anën e proteinave ndërlidhëse realizojnë kontakte direkte me proteinat e membranës .

FUNKSIONI FOSFOLIPIDEVE :

Per stabilitet dhe fleksibilitet është :

- = fosfatidilkolina
- = fosfatidiletanolamina
- = sfingomielina

FUNKSIONI :

- = Bejne levizshmeri

Per sinjalizim qelizor :

- = fosfatidilinozitol
- = fosfatidilserina

FUNKSIONI :

- = Transmetojne sinjale
- = rregullojne aktivitetin enzimatik
- = rregullojne aktivitetin e receptoreve
- = proceset e vdekjes qelizore

Provat që vërtetojnë difuzionin lateral të proteinave:

Teoria e pare Heterokarioni

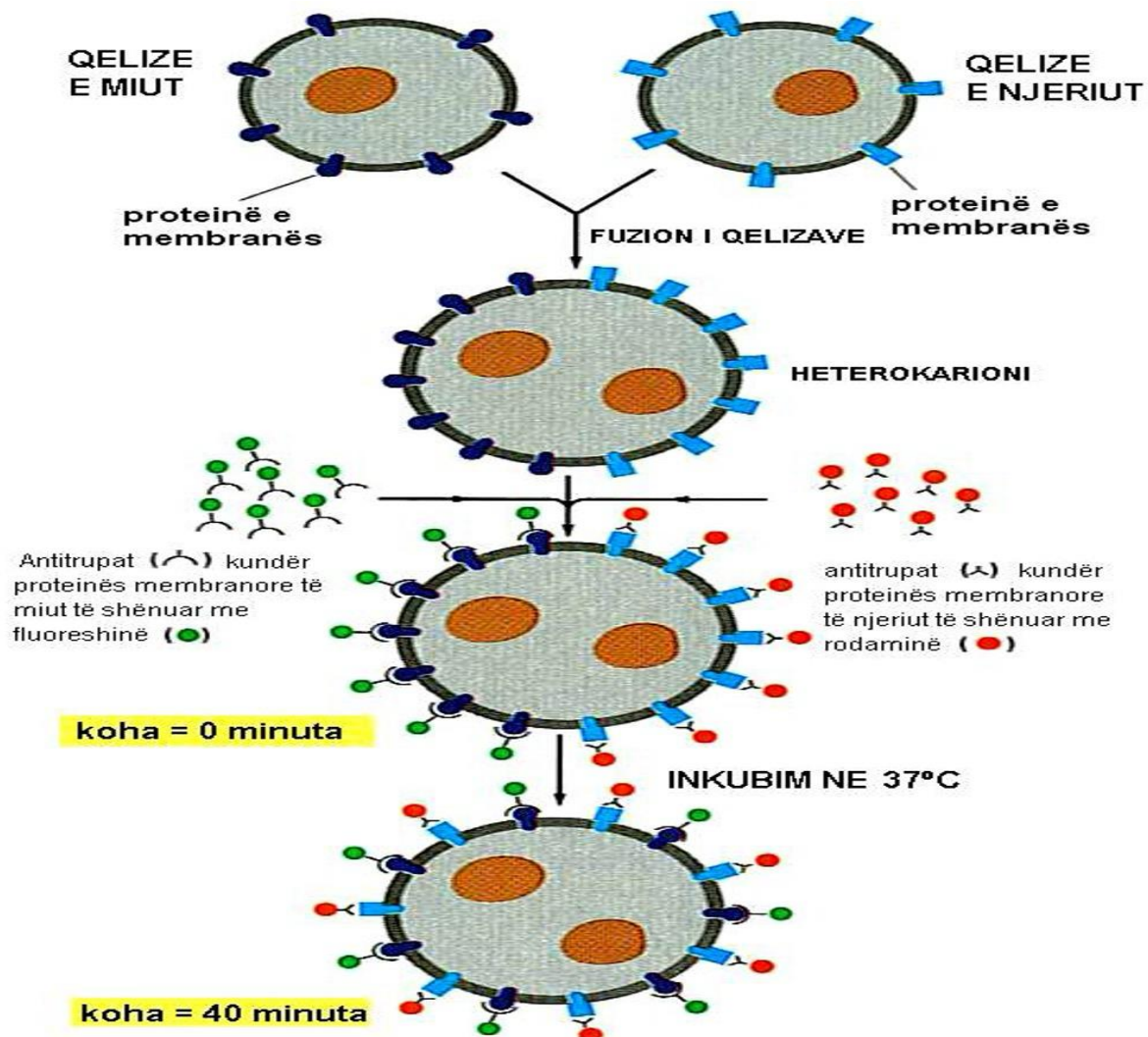
Perdoren dy antritrupa

Fluoreshine -> lidhur me proteinat membranore te qelizes se miut

Rodamine -> lidhur me proteinat membranore te qelizes se njeriut

Menjehere pas fuzionimit antitrupat shperndahen ne gjysmen perkatese por pas 40 min proteinat shperndahen ne menyre uniforme

Keshtu vertetohet difuzioni lateral i proteinave

Teoria e dyte :

Ka te beje me shenjimin e disa antitrupave me fluoreshine .

Keta antitropa te drejtuar kunder disa proteinave specifike te membranes se limfociteve . Lidhja indukon formimin e disa klastereve ne membrane qe konsistojne ne agregimin e proteinave membranore si pasoje e bivalences se antitrupave . Ky grumbullim ne klastere verteton aftesine kufizuese difuzuese ne membrane

Glikoforinat :

= Glikoforina është një proteinë integrale e ekspozuar me teper në sipërfaqen e jashtme të membranës plazmatike . Pjesa aminoterminalë e glikoforinës ndodhet jashtë qelizës dhe lidhet me oligosaharide ndërsa pjesa karboksilike ndodhet në brendësi të qelizës .

Funksioni :

=Për shkak të ngarkesave eritrocitet shtyjne njëra tjetren në mënyrë të mos grumbullohen gjatë qarkullimit në enët e gjakut shkakton tromboz ose koagulim
=Kane Receptor për plasmodiumin e malaries
=Determinojnë grupet e gjakut M N dhe MN

Mbrojtja nga malaria:

Individët që kanë mungesë të glikoforinave A dhe B, veçanërisht ata që kanë grupin e gjakut O, mund të jenë të mbrojtur nga infeksioni me Plasmodium falciparum, një nga parazitët shkaktarë të malarisë.

Pjesa më e madhe e Plasmodium falciparum hyjnë në eritrocitet përmes lidhjes me glikoforinën A. Kështu, individët me mungesë të këtij antigjeni (grupi i gjakut O) kanë më shumë mundësi të mos infektohen, pasi parazitët nuk mund të lidheshin me glikoforinën A për të hyrë në qelizat e gjakut.

Kjo është një nga shkaqet pse individët me grupin e gjakut O kanë një mbrojtje natyrore më të fortë ndaj malarisë.

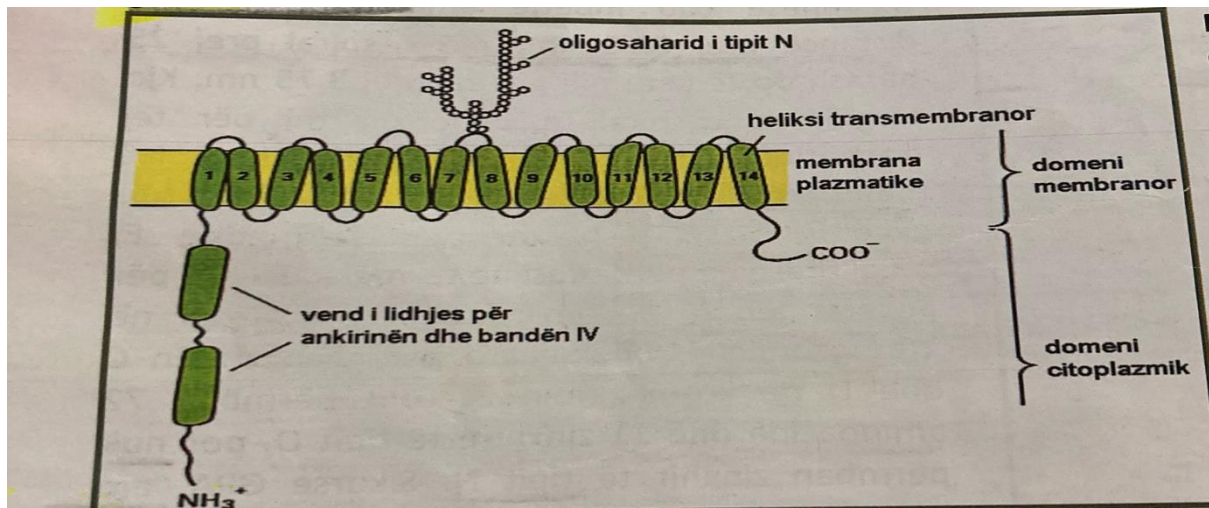
Ps. Personat me gr gjaku B janë me pak të prekur se ata me gr gjaku A

SKEMA PËR TË KRIJUAR NË IDE MBI KËTË :

Grupi i Gjakut	Antigjeni i Pranishëm	Antigjeni i Munguar	Antigjeni i Pranishëm në Qelizat e Kuqe të Gjakut
A	A	B	Antigjeni A
B	B	A	Antigjeni B
AB	A dhe B	Asnjë	Të dy antigjenet A dhe B
O	Asnjë	A dhe B	Nuk ka antigjene A ose B

Banda III :

- = Eshte nje proteine integrale
- = pjesa karboksiterminale lidhet me shtresen e dyfishte lipidike duke u palosur 12 ose 14 here ne formen e alfa spiraleve apo beta shtresave
- = dimer I dy zinxhireve polipeptidike identike (70%)

Roli i bandes III ne trasnportin e gazeve :

Banda 3 veprom si nje antiporter anionik pasiv qe ben kembimin e 1 anioni Cl^- me HCO_3^- permes membranesh plazmatike te eritrocitit . Ky shkembim eshte shume i rendesishem sepse mundeson eksretimin e CO_2 permes membranesh plazmatike te eritrocitit

= Ne nivelin e kapilareve mushkeror antiporti oser banda 3 fut ne eritrocit HCO_3^- dhe nxjerr Cl^- duke mos cenuar potencialin membranor te eritrocitit .

= Ne eritrocit vjen oksigjeni dhe duke u futur ne reaksion me HHb^+ shnderrohet ne forme te oksigjenuar HbO_2 duke leshuar nje proton H^+

= HCO_3^- i futur ne eritrocit mes bandes 3 formon CO_2 dhe cliron jonin OH^- i cili formon nje molekule uje se bashku me protonin H^+ .

= kjo ben qe CO_2 te nxirret jashte eritrocitit

= Ne nivel indor

= Nje pjese e CO_2 vjen nga indet ne eritrocite dhe aty gjendet HbO_2 i cili largon O_2 dhe bashkohet me CO_2 e sapoardhur per te formuar HbCO_2 por clirohet dhe nje O_2 .

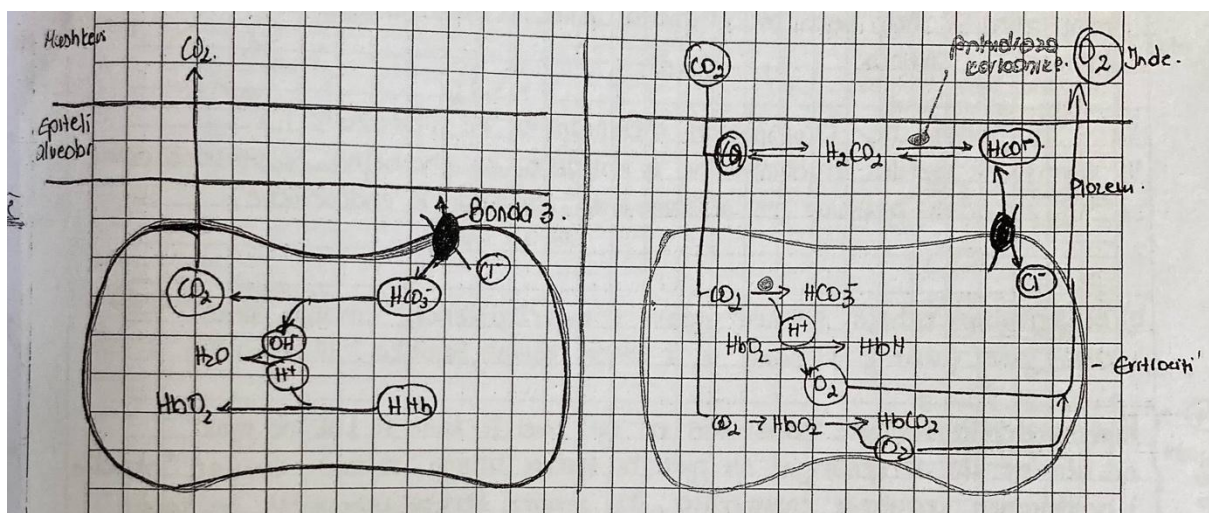
= pjesa tjeter e CO_2 bashkevepron me ujin per te formuar HCO_3^- + proton H^+ .

= protoni H^+ bashkevepron me HbO_2 per te formuar HHb dhe cliron O_2 i cili se bashku me O_2 e cliruar me siper largohet nga eritrociti per ne inde

= HCO_3^- nje nga bandes 3 kalon ne kapilar por ne te njejten kohe futet dhe nje jon Cl^-

= HCO_3^- + H^+ ne kapilar shnderrohet ne H_2CO_3 dhe ky i fundit shnderrohet ne CO_2 .

Nese shkembimi nuk do ndodhte do te rritej sasia hidrogjenkarbonateve qe do ta bente citosolin alkaline

SI JANE TE ORGANIZUARA PROTEINAT INTEGRALE NE MEMBRANEN E ERITROCITIT ?

GLIKOFORINA

= Glikoforina është një proteinë integrale e ekspozuar me tepër në sipërfaqen e jashtme të membranës plazmatike . Pjesa aminoterminalë e glikoforinës ndodhet jashtë qelizës dhe lidhet me oligosaharide ndërsa pjesa karboksilike ndodhet në brendësi të qelizës .

SPEKTRINA

= perben citoskeletin e eritrocitit

= Perbehet nga alfa dhe beta zinxhira që përdridhen për të formuar tetramer që mbahen të lidhur nëmë aktinës

Funksioni spektrines :

= Ruan formën bikonkave të qelizës , defektet shkaktojnë eliptocitozë , sferocitozë

ANKIRINA OSE BANDA 4.1

= proteinë citoskeletike që lidh aktinën me spektrinën

= Kur mungon banda 4.1 mungon dhe glikoforina C

= Ka funksion lidhës

AKTINA OSE BANDA 5

= Formon zinxhirë të gjatë

= Lidhet me spektrinën nëmë banda 4.1

Funksioni aktinës :

= Levizje qelizore , tkurrje muskulare

Karakteristikat që dallojnë difuzionin e lehtësuar nga ai i thjeshtë .

= Niveli i transportit të lehtësuar i ndërmjetësuar nga sisteme uniporter , është më i lartë nga ai i parashikuar prej ekuacionit të Fickut për difuzionin pasiv . Mëqenëse molekulat që transportohen me rrugën e lehtësuar nuk futen asnjëherë në berthamen hidrofobike të bishtresës lipidike , në këtë rast koeficienti i ndarjes , konsiderohet i përdësishëm .

= Transporti paraqitet specifik . Pra cdo sistem uniporter transporton vetem nje molekule te vecante qe lidhet me te , si lidhet substrati tek enzima specifike

= Transporti ndermjetesohet nga nje numer i kufizuar molekulash transportiere dhe jo nepermjet bishtreses lipidike . Per pasoje arrihet nje nivel i transportit maksimal , ose sic quhet shpejtesi maksimale e transportit (V_{max}) qe arrihet ate here kur gradienti i perqendrimit permes membranes eshte mjaft i larte dhe cdo uniporter punon me kapacitetin e vet maksimal .